

Nr 328.

Av herrar **Björck** och **Weiland**, om översyn och modernisering av näringsfrihetsförordningen m. m.

Den kungl. förordningen angående utvidgad näringsfrihet, given Stockholms slott den 18 juni 1864, synes av flera skäl vara i behov av en översyn och därav påkallade förändringar, så att den mera kan anses motsvara nu rådande förhållanden på näringslivets och handelns område. Under de åttiosex år, som gått sedan denna lag utfärdades, har så mycket förändrats, så mycket nytt tillkommit, att lagen numera knappast kan sägas fylla de krav man har rätt ställa på densamma. Vi vilja här särskilt fästa uppmärksamheten på §§ 3 och 4 i förordningen. I § 3 stadgas, att »den, som har kronouppbörd om händer, eller är allmän åklagare, eller som tjänsteman eller betjänt vid tullverket anställd, äger icke idka handelsrörelse, så länge han i tjänst är». I § 4 stadgas, att »gift kvinna, som med mannen sammanlever, är oförhindrad att idka handel eller annat näringsyrke, såvida mannen sådant tillåter och ikläder sig ansvarighet för de förbindelser, hon i och för rörelsen kan komma att ingå; dock må handelsrörelse ej idkas av den, vars man enligt § 3 ej äger sådan rörelse idka».

Med vetskap om hur lagarna de senaste åren ändrats så, att kvinnan numera är likställd med mannen på de flesta områden, måste bestämmelser, som dessa här citerade paragrafer återge, verka rätt så antikverade. Enligt § 4, sista momentet, får kvinna, som är gift med en man, som är anställd vid tullverket t. ex., ej idka någon slags handelsrörelse. Vad denna inskränkning kan föra med sig av besvärligheter av olika slag, har man fått belägg för av händelser, som inträffat i Stockholm senaste åren. En yngre fru, gift med en tulltjänsteman, blev erbjuden att få övertaga en affär i en bransch, i vilken hon tidigare arbetat i många år. Först då hon gjorde lagstadgad firmanmälan, blev hon upplyst om att den ej kunde godtagas och att hon således ej tilläts driva någon handelsrörelse, när hennes man var anställd vid tullen. Hon måste då skaffa sig en kompanjon, i vars namn rörelsen i fråga bedrevs. Efter någon tid insjuknade emellertid denna, så att hon ej längre kunde fortsätta med kompanjonskapet. Frun som ägde affären kunde då ej fortsätta rörelsen, hennes äktenskap med tulltjänstemannen var ju laga hinder. Hon såg sig då nödsakad att sälja affären. Den som då köpte denna kunde emellertid ej klara ekonomien, utan efter ett halvt år måste förre ägaren återtaga densamma. Efter mycket besvär lyckades hon på nytt få en kompanjon, i vilkens namn affären kunde drivas.

Att på detta sätt tvingas kringgå gällande lag är ju för många både motbjudande och besvärligt och kan föra med sig konsekvenser, som äro svåra att bemästra.

Samtidigt kan man ej komma ifrån att lagen i fråga i viss mån måste sägas vara ineffektiv, ty som här ovan skildrade händelser ge vid handen finnes ju möjlighet att kringgå lagen genom att skaffa sig kompanjon, som kanhända i många fall endast är bulvan för den verkliga innehavaren.

På grund av vad vi här anfört tillåta vi oss hemställa,

att riksdagen må besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att en utredning jämte allmän översyn och modernisering av gällande förordning angående näringsfriheten och hithörande författningar måtte vidtagas snarast och att Kungl. Maj:t för riksdagen framlägger de förslag, som härav kunna föranledas.

Stockholm den 26 januari 1950.

John Björck.

Hj. Weiland.